

روایت سادہ و خودمانے
از هویت ایرانی و کے آنسو تر - هلن
افشار -

سترشناسه: افشار، هلن، ۱۳۴۸
عنوان و پدیدآور: هویت ایرانی: روایتی ساده و خودمانی از هویت ایران: وک. ه. تر / هلن افشار.
مشخصات نشر: تهران: جوانه توس، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری: ۲۴۸ ص.: مصور.
شابک: 978-600-5652-10-9
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
موضوع: ایرانیان - هویت.
موضوع: Iranians - Identity
موضوع: ویژگی‌های ملی ایرانی
موضوع: National characteristics, Iranian
موضوع: ویژگی‌های ملی
موضوع: National characteristics
موضوع: تمدن ایرانی - تاریخ
موضوع: Civilization, Iranian - History
رده‌بندی کنگره: ۷۱۳۹۶ الف ر ۹۵ / DSR
رده‌بندی دیوئی: ۹۵۵/۰۴۴
شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۸۱۵۵۶

مکتبہ اسلامیہ

کتابخانہ اسلامیہ

کتابخانہ

www.ketab.ir

— هویت ایرانی

— هلن افشار

— چاپ اول، ۱۳۹۷

— شمارگان: ۵۰۰ نسخه

— قیمت: ۱۹۰۰۰ تومان

— نشر جوانه توس. تلفن: ۶۶۹۷۰۶۷۷.

— پست الکترونیک: javanetoos@yahoo.com

— شابک: ۹-۱۰-۵۶۵۲-۶۰۰-۹۷۸-۹۷۸-۶۰۰-۵۶۵۲-۱۰-۹ ISBN:978-600-5652-10-9

فهرست

۱۱	مقدمه
۱۳	هویت
۱۴	هویت ملی
۱۵	عوامل تاثیرگذار بر تحولات هویت‌ها
۲۸	خلاصه‌ی بخش هویت
۳۱	سرزمین و قلمروی ایران
	زمین را به عنوان صحنه‌ی نمایش
۳۴	سرزمین‌های گوناگون بشناسی
۳۷	سرزمین ایران
۴۵	مرز
۵۱	خلاصه‌ی بخش سرزمین
۵۳	تاریخ و تمدن ایران در بستر جامعه‌ی جهانی
۶۰	پیش از تاریخ ایران
۷۶	تاریخ ایران
۹۷	ایران پس از اسلام
۱۴۹	فرهنگ
۱۵۳	زبان
۱۶۶	خلاصه‌ی بخش زبان

فهرست

۱۶۷	هنر
۱۷۰	پیدایش تن‌ها
۱۷۲	مغایرهای
۱۸۰	موسیقی‌های
۱۸۵	بافندی
۱۹۳	ظروف ایرانی
۱۹۹	نگارگری
۲۰۵	خلاصه‌ی بخش هنر ایرانی
۲۰۶	آداب و رسوم
۲۰۹	مردم
۲۱۰	آمارهای جمعیت
۲۱۴	اقوام ایرانی
۲۱۶	خلاصه‌ی بخش اقوام ایرانی
۲۱۷	بوم ایران
۲۱۸	خاک
۲۲۳	منابع آبی
۲۲۴	پوشش گیاهی
۲۲۷	جانوران
۲۳۰	منابع انرژی
۲۳۲	فلزات
۲۳۳	خلاصه‌ی بخش بوم ایران
۲۴۱	منابع

مقدمه

دوست فرهیخته من!

اینکه که شوق خواندن و نوشتن تو را به سوی این کتاب رهنمون می‌کند، برای ایجاد فضایی آگاهانه تر لازم می‌بینم تا آن را شرح دهم.

نخست آنکه این کتاب براساس سیوهی گردآوری مطالب فراهم گشته زیرا هیچ فردی نمی‌تواند در تمامی مؤلفه‌های هویتی متخصص باشد. شاید برخی از اساتید بفرمایند که اگرچه فرد از عهده برمی‌آید اما گروه‌های دیگری را خواهد داشت. از این بابت لازم به توضیح است که گردآوردن اساتید مؤلفه‌های مختلف هویت ملی، نیاز به امکانات مالی خاصی دارد که شاید تنها در توان بنگاه‌های اقتصادی بزرگ و یا نهادهای دولتی باشد. بنابراین برای فردی علاقه‌مند همچون من، روش مطالعه، کتابخانه‌ای و گردآوری مطالب قابل انجام بود.

دیگر آنکه روش نگارش این کتاب تکیه بر نثر روان دارد یعنی نوشته‌ها به شیوایی یک رمان به رشته‌ی تحریر درآوردم تا طیف وسیع‌تری از خوانندگان را سربرگیرد زیرا روش‌های دانشگاهی مخاطبین‌شان تنها متخصصین همان رشته است و هدف من نوشتن مقاله یا رساله نبود. بنابراین در بخش‌های مختلف مطالبی همچون زنگ تفریح، زنگ تلخی و گفت‌وگوهای خودمانی برای فراهم آوردن حس لذت در حین مطالعه، گنجانده شده تا به آرمان نهایی کتاب که همانا آشنایی بیشتر ملت ایران با هویت ملی‌شان است، نزدیک شوم. به گمان من لازم است، برای شناخت یک پدیده، ابتدا نگاهی کلی به آن داشت. یعنی آن را از بیرون در کنار پدیده‌های هم‌زمان اش دید تا شناختی واقعگرایانه از موقعیت اش بدست آید. برای مثال اگر ما در مطالعه هویت کشوری به زمانی برسیم که مردم آن کشور

به چند طبقه قسمت شده اند و برخی از طبقات آن از نعمت تحصیل محروم هستند، چنانچه محدودی گردآوری مطالب به همان منطقه خلاصه شود، رویداد اختلاف طبقاتی را محکوم می‌کنیم. اما اگر اطلاعاتی کلی تر به ما بدهند و بدانیم در آن زمان، کشورهای دیگری هم وجود داشته اند که همگی مرحله ی اشتباه طبقاتی کردن مردم را طی کرده‌اند و بسا طبقات نابینا نه تنها از درس خواندن که از طیف بسیار وسیع‌تری از حقوق مدنی محروم بودند، آنگاه نتیجه می‌گیریم، که این رویداد ناخوش آیند مربوط به خرد جمعی مردمان آن زمان بوده. این کتاب در این کتاب گردآوری مطالب تنها به مرزهای ایران محدود نشده و ما هویت ایرانی را در بسته بهان مطالعه می‌کنیم.

از سوی دیگر آگاهی از روند رویدادهای نیز در مطالعه هویت ملی بسیار مهم است. یعنی اگر ندانیم قبل و بعد آن رویداد، چه مسیری طی شده و از کجا به کجا رسیده، نمی‌توانیم برداشت مناسبی از هویت داشته باشیم. در همان حال بالا و در همان کشور فرضی که گروهی از مردم در زمانی حق تحصیل نداشته‌اند چنانچه در مطالعه روند هویتی آنان دریابیم، صد سال بعد در جنگی شکست خورده‌اند که به قتل منقرض شدنشان تمام شده، آنگاه نتیجه می‌گیریم، ای کاش شکست نخورده بودند و از فحش روزگار محو نمی‌شدند و چه بسا با گذشت زمان مشکلات اجتماعی خود را حل می‌کردند. بنابراین در این کتاب روند هویت ایرانی مورد نظر است و ما آنرا از ماقبل تا زمان حال مطالعه می‌کنیم.

این ویژگی‌ها در شرایطی مورد توجه قرار گرفته‌اند که هدف اصلی یعنی لذت مطالعه روان، حفظ گردد. بنابراین وارد بحث‌های تخصصی نشده‌ام. برای مثال مطالب مربوط به بحث جغرافیای سیاسی این کتاب، برای دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، توضیح و اوضاحت است اما برای فردی که مدرک دانشگاهی در رشته‌ای دیگر دارد، کافی است و بیش از این خسته‌کننده خواهد شد.

در پایان این مقدمه کوتاه، بار دیگر از بانو مریم افشار (افسانه)، برای ویراستاری و همراهی همیشگی‌شان سپاس گزاری می‌نمایم و از همه بزرگواران صاحب قلم برای کمی و کاستی‌ها پوزش طلبیده و آماده‌ی دریافت پیشنهادها هستیم.